कक्षा ८ नेपालीको नमुना प्रश्नपत्र ३

उत्तरकुञ्जिका

पूर्णाङ्क ५० · २ घण्टा

अङ्क विभाजनमा दिइएका बुँदाका आधारमा अङ्क दिनुहोस्। फरक शब्दमा लेखिएको भए पनि उही कुरा भनेको उत्तर सही मानिन्छ।

पाठ्यक्रम विकास केन्द्रको विशिष्टीकरण तालिका २०८०, कक्षा ८, नेपाली अनुसार साइन्स प्लेग्राउन्डले तयार पारेको अभ्यास प्रश्नपत्र, आधिकारिक प्रश्नपत्र होइन।

शब्दार्थ — २ अङ्क

१. क. कुतूहल **[२]**

ख. क्षितिज

ग. प्राङ्गण

घ. जिप

'स्तम्भ' (खम्बा) बढी दिइएको शब्द हो।

अङ्क विभाजन

- प्रतिशब्द ०.५ का दरले 'कुतूहल' र 'क्षितिज' सही लेखेमा।
- प्रतिशब्द ०.५ का दरले 'प्राङ्गण' र 'जिप' सही लेखेमा।

शब्द पहिचान — २ अङ्क

२. क. जल **[२]**

ख. परतन्त्र

ग. ओस

घ. चिम्टी

अङ्क विभाजन

- प्रतिशब्द ०.५ का दरले 'जल' र 'परतन्त्र' राखी वाक्य पूरा गरेमा।
- प्रतिशब्द ०.५ का दरले 'ओस' र 'चिम्टी' राखी वाक्य पूरा गरेमा।

वाक्य रचना — २ अङ्क

३. **[२]**

- **खिस्सी उडाउनु** (हाँसोमा उडाउनु): नयाँ साथीको बोली सुनेर उसको खिस्सी उडाउनु राम्रो बानी होइन।
- **फटाफट** (छिटोछिटो): पानी पर्न लागेपछि आमाले सुकाएको धान फटाफट उठाउनुभयो।

अङ्क विभाजन

- 'खिस्सी उडाउनु' लाई अर्थ खुल्ने गरी शुद्ध वाक्यमा प्रयोग गरेमा।
- 'फटाफट' लाई अर्थ खुल्ने गरी शुद्ध वाक्यमा प्रयोग गरेमा।

शुद्ध शब्द — २ × ०.५ = १

क. (i) शुभारम्भ

ख. (iv) विवाह

वाक्य सम्पादन — २ अङ्क

५. हामी सबैले वातावरणको सरसफाइमा ध्यान दिनुपर्छ। **[२]**

अङ्क विभाजन

- प्रतिशुद्धि ०.५ का दरले 'हामि' लाई 'हामी' र 'सरसफाईमा' लाई 'सरसफाइमा' बनाएमा।
- प्रतिशुद्धि ०.५ का दरले 'वातावरण को' लाई जोडेर 'वातावरणको' लेखेमा र अन्त्यमा अल्पविरामको ठाउँमा पूर्णविराम (।) राखेमा।

शब्दवर्ग — २ अङ्क

६. **[२]**

शब्द	पदवर्ग
हामी	सर्वनाम
ताजा	विशेषण

Science Playground, काटुन्जे, भक्तपुर
विद्यार्थीसहित भ्रमणको समय लिन: https://science-playground.com/booking

शब्द	पदवर्ग
तरकारी	नाम
नै	निपात

अङ्क विभाजन

- प्रतिशब्द ०.५ का दरले ‘हामी’ र ‘ताजा’ को पदवर्ग सही छुट्याएमा।
- प्रतिशब्द ०.५ का दरले ‘तरकारी’ र ‘नै’ को पदवर्ग सही छुट्याएमा।

काल / पक्ष र भाव / अर्थ

२ अङ्क

७. क. पुर्खाले यो पाटी धेरै पहिले बनाएका छन्। **[२]**

ख. हिजो यतिखेर खेलाडी मैदानमा खेल्दै थिए।

ग. भोलि गाउँमा मेला लाग्ला।

घ. हामी सबै मिलेर देश बनाऔँ।

अङ्क विभाजन

- प्रतिवाक्य ०.५ का दरले ‘बनाएका छन्’ र ‘खेल्दै थिए’ लेखी वाक्य पूरा गरेमा।
- प्रतिवाक्य ०.५ का दरले ‘लाग्ला’ र ‘बनाऔँ’ लेखी वाक्य पूरा गरेमा।

वाक्य परिवर्तन

३ अङ्क

८. क. मेरा साथीहरू मिठा गीत गाउँछन्। **[३]**

ख. उसले सबैलाई सोध्यो।

ग. दाइले किताब पढ्नुभयो। उहाँले परीक्षा दिनुभयो।

अङ्क विभाजन

- क: ‘मेरा’, ‘साथीहरू’ र ‘गाउँछन्’ लेखी बहुवचन बनाएमा।
- ख: ‘कसैलाई पनि’ लाई ‘सबैलाई’ र ‘सोधेन’ लाई ‘सोध्यो’ बनाएमा।
- ग: ‘पढेर’ लाई पूरा क्रिया बनाई दुई छुट्टाछुट्टै वाक्य लेखेमा।

व्याकरणिक

३ अङ्क

९. क. उपसर्ग लागेका शब्द (कुनै एक): बेघर, सहयोग। प्रत्यय लागेको शब्द: सामाजिक। **[३]**

ख. द्वित्व भएर बनेको शब्द: घर घर। समस्त शब्द (कुनै एक): नदीनाला, बालबच्चा।

ग. कोदालीले: करण कारक, तृतीया विभक्ति।

अङ्क विभाजन

- प्रतिशब्द ०.५ का दरले उपसर्ग लागेको एउटा र प्रत्यय लागेको एउटा शब्द पहिचान गरी लेखेमा।
- प्रतिशब्द ०.५ का दरले द्वित्व भएर बनेको एउटा र समस्त एउटा शब्द पहिचान गरी लेखेमा।
- कारकको मात्र नाम लेखेमा ०.५ र विभक्तिको मात्र नाम लेखेमा ०.५ गरी दुवै सही लेखेमा।

बोध प्रश्नोत्तर

४ अङ्क

१०. क. खोलाको पानीले घट्टको पाङ्ग्रा घुमाउँछ र माथिको ढुङ्गा घुमेर अन्न पिँधिन्छ। **[४]**

ख. गाउँका मानिस पालो कुरेर बस्नुपर्ने भएकाले घट्टमै एकअर्काका खबर साटासाट गर्थे।

ग. बिजुलीबाट चल्ने मिल आएपछि धेरै घट्ट बन्द भए।

घ. पुरानो सिपलाई नयाँ प्रविधिसँग जोड्नु राम्रो हो। यसबाट गाउँको खर्च घट्छ, पुरानो सिप जोगिन्छ र बिजुली जस्ता नयाँ सुविधा पनि पाइन्छन्।

अङ्क विभाजन

- क: पानीले पाङ्ग्रा र ढुङ्गा घुमाउने कुरा लेखेमा।
- ख: पालो कुर्दा मानिस भेला हुने कारण लेखेमा।
- ग: बिजुलीबाट चल्ने मिल आएको कारण लेखेमा।
- घ: गद्यांशका कुरालाई आधार बनाई आफ्नो विचार लेखेमा।

बुँदा टिपोट र सारांश

४ अङ्क

११. बुँदा **[४]**

Science Playground, काटुन्जे, भक्तपुर
विद्यार्थीसहित भ्रमणको समय लिन: https://science-playground.com/booking

- सानैमा रोगी भए पनि ताबेईमा पहाडको माया जाग्यो।
- ठुला समूहले ठाउँ नदिँदा उनले महिलाको आफ्नै क्लब खोलिन्।
- हिमस्खलनमा परेर पनि उनी सगरमाथाबाट फर्किनन्।
- सन् १९७५ मा उनी सगरमाथा चढ्ने पहिलो महिला बनिन्।

सारांश: अठोटले जितेको शिखर

सानैमा रोगी भए पनि पहाडको माया जागेकी ताबेईले महिलाको आफ्नै क्लब खोलिन्। हेला र हिमस्खलनले रोक्न नसकेकी उनी सन् १९७५ मा सगरमाथा चढ्ने पहिलो महिला बनिन्। उनको जीवनले अठोटको बल देखाउँछ।

अङ्क विभाजन

- प्रतिबुँदा ०.५ का दरले गद्यांशका मुख्य कुरा समेटेका पहिला दुई बुँदा लेखेमा।
- प्रतिबुँदा ०.५ का दरले गद्यांशका मुख्य कुरा समेटेका अर्का दुई बुँदा लेखेमा।
- उपयुक्त शीर्षक दिएर अनुच्छेदको मूल भाव समेटेको सारांश लेखेमा।
- सारांश करिब एक तृतीयांशमा आफ्नै शब्दमा शुद्ध भाषामा लेखेमा।

निर्देशित रचना

३ अङ्क

१२. क. बाख्राले पढाएको शिक्षक **[३]**

पहाडको एउटा सानो गाउँमा मिङ्मा आमाबुबासँग बस्थ्यो। ऊ कक्षा सातमा पढ्दै गर्दा बुबाको निधन भयो। घरमा आम्दानीको बाटो बन्द भयो। आमाले अब पढाइ छाडेर काममा लाग्नुपर्ला भन्नुभयो।

मिङ्माले पढाइ नछाड्ने अठोट गऱ्यो। उसले दुईओटा बाख्रा ल्यायो। बिहान बाख्रालाई घाँस दिएर ऊ विद्यालय जान्थ्यो र साँझ लालटिनको उज्यालोमा पढ्थ्यो। बाख्रा बढ्दै गए र पाठा बेचेर उसले किताब र शुल्कको खर्च जुटायो। कहिले रोग लागेर बाख्रा मरे, कहिले परीक्षाको शुल्क तिर्न गाह्रो भयो, तर ऊ हारेन।

वर्षौंपछि मिङ्मा त्यही गाउँको विद्यालयमा शिक्षक बन्यो। पहिलो दिन आमाले उसलाई टीका लगाइदिँदा दुवैका आँखा रसाए।

शिक्षा: अठोट र मिहिनेत भए गरिबीले पनि बाटो छेक्न सक्दैन।

ख.

(ओछ्यानमा पल्टेर छतमा हेर्दै)

भोलि परीक्षा! अब त सुत्नुपर्छ, तर किन निद्रा लागेन? कतै मैले पढेको सबै बिर्सें कि?

(जुरुक्क उठेर किताब पल्टाउँदै)

भाव विस्तार, कारक, विभक्ति... ओहो, यी त आउँछन्। अनि किन डराएको? वर्षभरि पढेको एक रातमा कहाँ हराउँछ र!

(लामो सास फेर्दै)

आमाले भन्नुभएको थियो, “परीक्षा भनेको जाँच हो, जङ्गलको बाघ होइन।” हो त नि! प्रश्नपत्र हेरेर मात्र डराउने बानी छोड्नुपर्छ। सजिलो प्रश्न पहिले गर्छु, समय मिलाउँछु।

(बत्ती निभाउँदै)

बस्, अब धेरै सोच्दिनँ। राम्रो निद्राले नै भोलि राम्रो लेख्न सघाउँछ। शुभरात्रि, मेरो डर!

अङ्क विभाजन

- क: विषयवस्तुको आदि, मध्य र अन्त्य क्रमैसँग मिलाई उपयुक्त शीर्षक दिएमा; ख: एउटै पात्रले मनका कुरा आफैँलाई सुनाउने ढाँचा र कोष्ठकका काम मिलाएमा।
- क: बुँदाका सबै घटना मौलिक ढङ्गले प्रस्तुत गरेमा; ख: मनका भाव क्रमैसँग मौलिक ढङ्गले प्रस्तुत गरेमा।
- दुवैमा: रचना शिक्षा वा निचोडमा टुङ्ग्याई वाक्य गठन र भाषा शुद्ध राखेमा।

व्यावहारिक लेखन

३ अङ्क

१३. क. **[३]**

मिति: २०८३।०७।१५

श्रीमान् सम्पादकज्यू,
गोरखापत्र दैनिक,
काठमाडौँ।

विषय: प्लास्टिकको झोलाको प्रयोग रोकिदिने सम्बन्धमा।

महोदय,

तपाईंको पत्रिकामार्फत सम्बन्धित निकायको ध्यान खिच्न चाहन्छु।

Science Playground, काटुन्जे, भक्तपुर
विद्यार्थीसहित भ्रमणको समय लिन: https://science-playground.com/booking

हाम्रो बजारमा तरकारीदेखि औषधीसम्म प्लास्टिकको झोलामा दिइन्छ। प्रयोग गरेपछि ती झोला खोला र ढलमा पुग्छन्। बर्खामा ढल थुनिएर बाटोमा पानी जम्छ। गाईवस्तुले खाएर बिरामी पर्छन्। प्लास्टिक नकुहिने भएकाले माटो र पानी दूषित हुन्छन्।

त्यसैले नगरपालिकाले प्लास्टिकको झोलामा कडाइ गरोस्, पसलेले कपडा वा कागजका झोला राखुन् र ग्राहकले घरबाटै झोला बोकेर जाउन् भन्ने अनुरोध छ।

भवदीया
यास्मिन
नेपालगन्ज, बाँके

खामामा: बायाँ माथि पठाउनेको नाम र ठेगाना, दायाँ तल पत्रिकाका सम्पादकको ठेगाना, दायाँ माथि हुलाक टिकट।

ख.

निमन्त्रणा पत्र

श्री वडाध्यक्षज्यू,

यस विद्यालयको विज्ञान प्रदर्शनीका अवसरमा मिति २०८३ माघ २० गते बिहान ११ बजे विद्यालयको प्राङ्गणमा आयोजना गरिएको कार्यक्रममा यहाँको उपस्थितिका लागि हार्दिक निमन्त्रणा गरिन्छ।

प्रधानाध्यापक
सरस्वती आधारभूत विद्यालय
धनकुटा

अङ्क विभाजन

- क: मिति, सम्बोधन, विषय, अन्त्यको नाम र खामको नमुना मिलाएमा; ख: निमन्त्रणा पत्रको संरचना (शीर्षक, सम्बोधन, दिनेको नाम र संस्था) मिलाएमा।
- क: समस्या मध्य भागमा क्रमैसँग लेखेमा; ख: कार्यक्रम, मिति, समय र स्थान एउटै वाक्यमा स्पष्ट लेखेमा।
- क: समाधानको अनुरोधसहित विषयवस्तुको पुष्ट्याइँ गरेमा; ख: आदरपूर्ण भाषाशैलीमा प्रस्तुत गरेमा।

भाव विस्तार वा व्याख्या

३ अङ्क

१४. क. प्रस्तुत पङ्क्ति 'प्यारो प्रकृति' कविताबाट लिइएको हो। यसमा प्रकृति सबै सृष्टिको आधार भएकाले त्यसको सन्तुलन जोगाउन मान्छेको सोच बदलिनुपर्छ भन्ने कुरा छ। **[३]**

हिमाल, वन, नदी र माटो प्रकृतिका खुला कला हुन्। हामीले खाने अन्न, पिउने पानी र फेर्ने हावा यिनैबाट पाइन्छन्। तर मान्छेले लोभका कारण वन मासे, नदीको दोहन गरे र हावा दूषित बनाए। यसको फल बाढी, पहिरो र खडेरीका रूपमा देखिन्छ। त्यसैले विकास गर्दा पनि प्रकृति नबिग्रने नयाँ बाटो रोज्नु आवश्यक छ।

प्रकृतिलाई उपभोग मात्र होइन, जोगाएर प्रयोग गर्ने दृष्टि चाहिन्छ भन्ने भाव यस पङ्क्तिमा छ।

ख. प्रस्तुत वाक्य 'अमर पुत्र' कथाबाट लिइएको हो। मूर्तिकार भाजुलालले छोरोको अनुहार मिल्ने मूर्ति बनाएपछि यो भाव व्यक्त भएको छ।

जुजुलाल मरेर उसको शरीर खरानी भयो। मान्छेको शरीर सधैँ रहँदैन। तर बाबुले आफ्नो सारा माया र सिप लगाएर बनाएको मूर्तिमा छोरो फेरि बाँचे जस्तो भयो। ढुङ्गामा कुँदिएको त्यो अनुहार धेरै समयसम्म रहन्छ। यसरी कलाले मृत्युलाई पनि जित्छ, किनकि कलाकारको प्रेम त्यसमा सधैँका लागि बसेको हुन्छ।

त्यसैले शरीर नासिए पनि कला र प्रेम अमर रहन्छन् भन्ने भाव यस वाक्यमा छ।

अङ्क विभाजन

- पङ्क्तिको सन्दर्भ र सोझो अर्थ खुलाई विषयवस्तु बुझेको देखाएमा।
- उदाहरणसहित अर्थ विस्तार गरी विषयवस्तुसँग तालमेल मिलाएमा।
- पङ्क्तिको भावलाई निष्कर्षमा टुङ्ग्याएमा।

अतिसङ्क्षिप्त उत्तर

४ अङ्क

१५. क. कविले परदेशमा रहेका नेपाली युवालाई देश फर्कन बोलाएका छन्। **[४]**
ख. कवितामा कोदाली र पसिनाले श्रम बुझाउँछन्।
ग. कवितामा हिमाललाई स्वाभिमान र बुद्धलाई विचार र शान्तिको विम्बका रूपमा ल्याइएको छ।
घ. देश बनाउने काम एक्लैको होइन, सबै मिलेर गर्नुपर्ने हो भन्ने कुरा 'म' बाट 'हामी' मा पुग्नुले देखाउँछ।

अङ्क विभाजन

- क: परदेशमा रहेका नेपाली युवा भनी लेखेमा।
- ख: श्रम वा मिहिनेत भनी लेखेमा।
- ग: हिमाललाई स्वाभिमान र बुद्धलाई विचार वा शान्तिको विम्ब भनी लेखेमा।

- घ: व्यक्तिको अठोट सबैको आह्वानमा पुगेको भाव लेखेमा।

लामो उत्तर

५ अङ्क

१६. क. 'मानव अधिकार' आत्मपरक निबन्ध हो। यसमा 'म' ले आफ्नै अनुभवका आधारमा जन्मदर्तादेखि नागरिकता र मतदानसम्मका अधिकारबारे विचार राखेको छ। **[५]**

अधिकार र कर्तव्य एउटै सिक्काका दुई पाटा जस्ता छन्। बच्चाले नाम र जन्मदर्ता पाउने अधिकार राख्छ भने आमाबुबाको कर्तव्य त्यो दर्ता गराउनु हो। किसानले खेती गर्न पाउने अधिकार राख्छ, तर उसले अरूको जग्गा र पानीको सम्मान गर्नुपर्छ। नागरिकले नागरिकता र मतदानको अधिकार पाउँछ, र देशको कानुन मान्ने, कर तिर्ने र सोचेर मतदान गर्ने कर्तव्य निभाउँछ। सबैले 'मेरो अधिकार' मात्र भने कसैले बाटो सफा गर्दैन, कर तिर्दैन, बिरामीलाई सघाउँदैन। राष्ट्रसङ्घको घोषणापत्रको २९ औँ धाराले पनि व्यक्तिको समाजप्रति कर्तव्य हुन्छ भनेको छ।

त्यसैले अधिकार माग्नेले कर्तव्य पनि पूरा गर्नुपर्छ। एकको अधिकार अर्काको कर्तव्यले सुरक्षित हुन्छ भन्ने यस निबन्धको निचोड हो।

ख. 'साकार सपना' गणेशप्रसाद भट्टराईको ऐतिहासिक कथा हो। यसमा सिन्धुलीगढीमा अङ्ग्रेज फौज रोकिएको घटना छ, जसले पृथ्वीनारायण शाहको नेतृत्व देखाउँछ।

उनको पहिलो गुण दूरदृष्टि हो। उनले जासुसबाट अङ्ग्रेजको योजना पहिल्यै थाहा पाए र सेना सिन्धुलीमा राखे। रसदपानी खाली गर्न लगाएर उनले शत्रुलाई बाटोमै कमजोर बनाए। दोस्रो गुण साहस हो। रम्बोल्डको धम्कीको पत्रले उनी डराएनन्। तेस्रो गुण मान्छे चिन्ने क्षमता हो। उनले वंशु गुरुङ जस्ता सेनापतिलाई भरोसा गरे, जसले जङ्गल, अरिङ्गाल र अर्नालाई नै हतियार बनाए। चौथो गुण जितको श्रेय बाँड्नु हो। लडाइँ जितेपछि उनले 'मेरो सपना तिमीहरूले पूरा गऱ्यौ' भन्ने भाव देखाए।

मेरो विचारमा असल नेता त्यही हो, जसले योजना बनाउँछ, आँट राख्छ र जितको श्रेय काम गर्नेलाई दिन्छ। यसैले उनको नेतृत्व अहिले पनि सिक्न लायक छ।

अङ्क विभाजन

- पाठको विधा र विषयको परिचय दिई प्रश्नमा प्रवेश गरेमा।
- पाठका मुख्य कुरा वा घटनालाई प्रमाणका रूपमा क्रमैसँग प्रस्तुत गरेमा।
- कुरा वा घटनाको विश्लेषण गरी तर्क दिएमा।
- आफ्नै शैलीमा निष्कर्ष दिएर मौलिकता देखाएमा।
- वाक्य गठन, वर्णविन्यास, लेख्य चिह्न र पदसङ्गति शुद्ध भएमा।

निबन्ध लेखन

५ अङ्क

१७. क. मेरो विद्यालय **[५]**

विद्यालय ज्ञान र असल संस्कार सिक्ने ठाउँ हो। मेरो विद्यालय हाम्रो गाउँको बिचमा छ। म यहाँ कक्षा आठमा पढ्छु। यो विद्यालय मलाई घरपछिको सबैभन्दा प्यारो ठाउँ लाग्छ।

हाम्रो विद्यालयमा कक्षा एकदेखि आठसम्म पढाइ हुन्छ। विद्यालयको अगाडि ठुलो चौर छ, जहाँ हामी प्रार्थना र खेल गर्छौं। चौरको छेउमा साथीहरूले रोपेका फूल र रुख छन्। यहाँ एउटा सानो पुस्तकालय पनि छ, जहाँ म बिदाका बेला कथा पढ्छु। हाम्रा शिक्षकहरू मिहिनेती र मायालु हुनुहुन्छ। उहाँहरू नबुझेको कुरा बारम्बार बुझाउनुहुन्छ।

विद्यालयमा पढाइ मात्र होइन, वक्तृत्वकला, खेलकुद र सरसफाइ अभियान पनि हुन्छन्। हामी हरेक शुक्रबार कक्षा र चौर मिलेर सफा गर्छौं। यस्ता कामबाट मैले समूहमा काम गर्न सिकेको छु। साथीहरूसँग खाजा बाँडेर खाने बेला निकै रमाइलो हुन्छ। अझै विज्ञान प्रयोगशाला र कम्प्युटर कक्ष बने राम्रो हुने थियो।

मेरो विद्यालयले मलाई ज्ञान, साथी र सपना दिएको छ। म ठुलो भएपछि पनि यसको गुन बिर्सने छैन।

ख. पुस्तकको महत्त्व

पुस्तक ज्ञानको भण्डार हो। मान्छेले वर्षौं लगाएर सिकेका कुरा पुस्तकमा जम्मा गरेको हुन्छ। त्यसैले पुस्तकलाई असल साथी र मौन गुरु भनिन्छ।

पुस्तकले हामीलाई इतिहास, विज्ञान, साहित्य र संसारका अनेक कुरा सिकाउँछ। घरमै बसेर पनि कथाका पात्रसँग टाढा टाढाका देश घुम्न सकिन्छ। पुस्तक पढ्ने बानीले शब्द भण्डार बढ्छ, लेखाइ सुध्रिन्छ र सोच्ने शक्ति बलियो हुन्छ। दुःखका बेला राम्रो पुस्तकले मन हलुङ्गो बनाउँछ र महान् मान्छेका जीवनीले अगाडि बढ्ने प्रेरणा दिन्छन्। पुराना पुस्तकले हाम्रो इतिहास र संस्कृतिको जानकारी पनि जोगाएर राख्छन्। एउटा राम्रो पुस्तकले मान्छेको सोच्ने तरिका नै बदल्न सक्छ, त्यसैले ठुला मान्छेहरू पनि दिनहुँ केही न केही पढ्छन्।

आज मोबाइल र इन्टरनेटबाट धेरै सूचना पाइन्छ। तर पुस्तकले दिने गहिरो ज्ञान र मनको एकाग्रता अझै बेग्लै छ। गाउँ गाउँमा पुस्तकालय भए धेरै बालबालिकाले पढ्ने मौका पाउँछन्।

त्यसैले हामीले पाठ्यपुस्तक मात्र होइन, अरू राम्रा पुस्तक पनि पढ्ने बानी बसाल्नुपर्छ। पुस्तकसँगको मित्रता जीवनभर काम लाग्छ।

ग. पानीको सदुपयोग

पानी जीवनको आधार हो। मान्छे, जनावर र बोटबिरुवा कोही पनि पानीबिना बाँच्न सक्दैनन्। त्यसैले पानीलाई जीवन भनिन्छ।

Science Playground, काटुन्जे, भक्तपुर
विद्यार्थीसहित भ्रमणको समय लिन: https://science-playground.com/booking

हामीलाई पिउन, पकाउन, नुहाउन र खेती गर्न पानी चाहिन्छ। नेपालमा नदीनाला धेरै भए पनि सहरमा धारामा पानी आउँदैन, र गाउँका कैयौँ मुहान सुक्दै गएका छन्। महिला र बालबालिका पानी बोक्न घण्टौँ हिँड्नुपर्ने ठाउँ अझै छन्। दूषित पानीले झाडापखाला जस्ता रोग पनि फैलाउँछ। कतिपय गाउँमा पानीको विवादले छिमेकीबिच झगडा पनि हुन्छ।

यस्तो अवस्थामा पानीको सदुपयोग आवश्यक छ। धारा खुला नछाड्ने, चुहिएका पाइप मर्मत गर्ने र भाँडा माझेको पानी करेसाबारीमा हाल्ने काम सजिलै गर्न सकिन्छ। छानाबाट झरेको वर्षाको पानी जम्मा गर्न र मुहान वरपर रुख रोप्न सकिन्छ। पानीका स्रोतमा फोहोर फाल्नु हुँदैन। विद्यालयका विद्यार्थीले पनि पानी बचाउने अभियान चलाउन सक्छन्।

आज बचाएको एक थोपा पानी भोलिको पुस्ताका लागि जीवन हुन सक्छ। त्यसैले पानीको सदुपयोग गर्ने बानी सबैले बसाल्नुपर्छ।

अङ्क विभाजन

- परिचय दिएर विषयमा प्रवेश गरेमा।
- विषयवस्तुको ज्ञान स्पष्ट रूपमा देखाएमा।
- आदि, मध्य र अन्त्य क्रमैसँग मिलाई निष्कर्ष दिएमा।
- आफ्नै मौलिक प्रस्तुतीकरण र उदाहरण दिएमा।
- वाक्य गठन, वर्णविन्यास, लेख्य चिह्न र पदसङ्गति शुद्ध भएमा।

Science Playground, काटुन्जे, भक्तपुर
विद्यार्थीसहित भ्रमणको समय लिन: https://science-playground.com/booking